

verslag

A. van Leeuwenhoeklaan 9
3721 MA Bilthoven
Postbus 1
3720 BA Bilthoven
www.rivm.nl

KvK Utrecht 30276683

T 030 274 91 11
F 030 274 29 71
info@rivm.nl

Datum
19 januari 2017

Bespreking	Maatschappelijke klankbord
Vergaderdatum en -tijd	18 januari 2017 Hotel Mercure Den Haag Central
Vergaderplaats	Spui 180 2511 BW Den Haag
Deelnemers	Kees van Oostenrijk(RecyBEM), Peter Leeflang (VWS), Ron Lemmers (VWS) Tim van der Rijken (VACO), Jurgen van Bellen (VWS), Joris van der Voet (I&M), Jan Woldman (GGD), Jelle Doosje (GGDGHORned), Arie Verhoef (VACO), Mark van Berkum (KNVB), Ben Moonen (BNSC), André de Jeu (VSG), Joost Kester Jacobs (RecyBEM), Dick Sijm (NVWA-BuRO), Mariëtte Pasman (RIVM), Marcel Mennen (RIVM), Els van Schie (RIVM - voorzitter)

Afwezig
Kopie aan

Opening

Voor de laatste keer kwam de maatschappelijke klankbordgroep bijeen om signalen en vragen uit te wisselen die in de maatschappij leven over het RIVM-onderzoek naar rubbergranulaat op sportvelden. Tijdens deze vijfde bijeenkomst keken de leden terug op de publicatie van het RIVM-onderzoek op 20 december 2016 en het proces, waaronder het instellen van de klankbordgroep en de communicatie. Ook is kort stil gestaan bij de administratieve afronding van het RIVM-onderzoek (rond februari 2017) en de lopende internationale onderzoeken van ECHA en Washington State.

Terugblik proces en publicatie RIVM-rapport

Els van Schie nodigde de leden uit om als belangrijke stakeholders hun reflectie te geven en het RIVM te voorzien van feedback en advies over de aanpak en onderlinge samenwerking. Kort samengevat was de conclusie dat het inzetten van de maatschappelijke klankbordgroep positief heeft bijgedragen aan het verloop van het traject. Het periodiek elkaar ontmoeten heeft bijgedragen aan een vruchtbare samenwerking aan dezelfde maatschappelijke opgave: mensen in Nederland kunnen gezond en veilig sporten. Door de kennis en ervaringen van zowel de publieke als de private organisaties te benutten, hebben de betrokken stakeholders een constructieve bijdrage geleverd, zonder afbreuk te doen aan de diverse rollen, verantwoordelijk- en bevoegdheden. Daarbij heeft het RIVM het proces en zijn eigen onafhankelijke positie nauwlettend in de gaten gehouden.

Het werken met deze Maatschappelijke klankbordgroep was voor alle betrokkenen een bijzondere, positieve, nieuwe ervaring.

Datum
19 januari 2017

De leden spraken respect uit voor de manier waarop het RIVM het wetenschappelijke onderzoek heeft aangepakt en uitgevoerd in een zeer korte periode en onder hoge maatschappelijke druk. Om voorbereid te zijn op de mogelijke uitkomsten van het onderzoek is vanaf het begin vanuit drie mogelijke scenario's geredeneerd.

Communicatieproces en aanpak: adviezen aan het RIVM

De wijze waarop de communicatie is aangepakt, gelijk oplopend met het onderzoeksproces, bleek goed te passen bij de situatie. Op basis van feitelijke informatie en het uitwisselen van kennis kon iedere partij een bijdrage leveren aan een transparante en open dialoog in de maatschappij. De communicatiestrategie en –aanpak werd afgestemd op de communicatiebehoefte van de GGD'en en de middelen waren tegelijk beschikbaar met het publiceren van het rapport via rivm.nl

Een belangrijke toevoeging binnen het communicatieproces was het luisteren naar de onrust van bezorgde ouders en het opvangen van signalen in de maatschappij. Dit gebeurde onder meer via social media monitoring en de inzet van verschillende kanalen zoals focusgesprekken en de QuickScan. De ontvangen signalen en gegeven feedback van bezorgde ouders hebben bijgedragen aan het zo helder mogelijk kunnen formuleren van de uitkomsten van het onderzoek. Het is te begrijpen dat er ondanks deze voorbereiding toch nog vragen zijn ontstaan over de conclusies van het rapport, bijvoorbeeld over de norm. Dit zal onderwerp van studie en advies zijn bij het lopende internationale onderzoek.

Els van Schie meldde aansluitend dat er komende maanden meer publiciteit te verwachten is aangezien Zembla een vervolgzending over rubbergranulaat bij grasvelden voorbereidt. Els zal hieraan meewerken namens het RIVM. De verwachting is dat bij deze uitzending aandacht besteed zal worden aan de stevigheid van de conclusies in relatie tot het uitgevoerde onderzoek in beperkte tijd.

Recent heeft de media aandacht besteed aan onderzoek in opdracht van BNSC naar algenbestrijding (watervelden hockey) en alternatieve materialen. Recente publiciteit over de mogelijkheden die door de KNVB geboden zouden worden om versneld alternatieven als kurk, kokos e.d. te kunnen gebruiken betrof een oud bericht en is direct gecorrigeerd. RecyBEM meldt dat het lopende onderzoek van de SBR-check onder de verenigingen en veldeigenaren bijna is afgerond. De uitkomsten worden gepubliceerd en naast het RIVM-onderzoek gelegd. De VSG zal over de uitkomsten gaan communiceren met gemeentes en voetbalclubs. Doel hiervan is het ondersteunen bij de juiste duiding van de uitkomsten van het RecyBEM-onderzoek. Er zal in ieder geval in mei/juni 2016 een landelijke dag worden georganiseerd door de VSG voor gemeentes over de toekomst van kunstgrasvelden.

GGDGHOR Nederland zal daarnaast de gemeentes, de commissies gezondheid en sport uit de raad en de clubs uitnodigen voor een gesprek

met de GGD -en. Het doel hiervan is om in te gaan op nieuwe vragen die zijn ontstaan na de publicatie van het RIVM-onderzoek, bijvoorbeeld over de uitkomsten van de onderzoeken van ECHA en Washington State, over de mogelijke gevolgen voor het milieu en hoe om te gaan met bij de vervangingsvraag van kunstgrasvelden bij regulier onderhoud door gemeentes. Dit betreft vooral gemeentes die al eerder hadden besloten om rubbergranulaat uit te faseren.

Datum
19 januari 2017

Vooruitblik administratieve afronding RIVM-onderzoek en internationale onderzoeken

Els van Schie lichtte kort toe dat het RIVM-onderzoek medio februari administratief zal worden afgerond en gepubliceerd. Het gaat hierbij om een Engelstalig rapport waarin alle formele wetenschappelijke documenten zijn opgenomen. Sinds 20 december 2016 zijn bijna alle documenten al beschikbaar gesteld via rivm.nl. Het afronden van het rapport betreft dan ook geen nieuwe informatie. Het RIVM zal hierbij vooral checks uitvoeren en het rapport in het Engels publiceren om op internationaal wetenschappelijk gebied kennis en informatie beschikbaar te stellen. Vooruitlopend hierop is alles wat we nu hebben door de minister van VWS beschikbaar gesteld aan ECHA voor het lopende literatuuronderzoek. De resultaten van dit ECHA-onderzoek naar de veiligheid van rubbergranulaat worden begin 2017 verwacht. Naar verwachting zal het Ministerie van Gezondheid van de staat Washington in Amerika het rapport "Investigation of reported cancer among soccer players in Washington State" ook begin 2017 publiceren¹. Het RIVM verwijst naar beide studies in het rapport van 20 december 2016. De VSG vroeg aansluitend om ook rekening te houden met het Amerikaanse EPA-onderzoek. De VACO gaf hierop aan dat er naar de vergelijkbaarheid van de gebruikte materialen op de kunstgrasvelden gekeken moet worden.

De wens werd geuit om vervolgonderzoek uit te voeren naar de verschillende alternatieven. Volgens het RIVM is het aan de eigenaren en leveranciers zelf om dit te initiëren, aangezien zijzelf de veiligheid van de gebruikte producten moeten borgen. VSG neemt het initiatief om samen met KNVB en BNSC hierover gezamenlijk door te praten, het RIVM biedt aan dit desgewenst te ondersteunen om de belangrijkste toetsvragen vast te stellen. Dit past niet meer bij de rol van deze Maatschappelijke klankbordgroep.

Tot slot bedankt Els van Schie alle leden voor hun inzet en betrokkenheid de afgelopen periode en dechargeert ze de leden van hun rol binnen de Maatschappelijke klankbordgroep.

¹ 30 januari 2017 gepubliceerd, ook via RIVM website beschikbaar
<http://rivm.nl/Onderwerpen/R/Rubbergranulaat/Actueel>